

ЗАПОВНЮЄ ЕКЗАМЕНОВАНИЙ

КОД

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Місце для наліпки.

Перевір, чи код на наліпці це

M-100.

Якщо так – приклей наліпку.

Якщо ні – повідом учителя.

Екзамен на атестат зрілості

Формула 2023

ПОЛЬСЬКА МОВА

ЗБІРКА

1

Базовий рівень
Частини 1. і 2.

Позначення збірки

MPOU-P1-100-2405

ДАТА: 7 травня 2024 р.

ПОЧАТОК: 9:00

ЧАС ВИКОНАННЯ: до 360 хвилин

(всього на написання частин 1., 2. і 3.)

МАКСИМАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ ЗА ЧАСТИНИ 1. і 2.: 25

Перед початком роботи зі збіркою екзаменаційних завдань

1. Перевір, чи ти отримав/отримала від учителя **дві правильні збірки екзаменаційних завдань**, тобто збірки згідно з **відповідною формулою, з відповідного предмета на відповідному рівні**, позначені **1** і **2**: одну з тестами, другу з твором.
2. Якщо ти отримав/отримала **неправильні збірки**, то негайно повідом учителя. Не розпакуй їх.
3. Якщо ти отримав/отримала **правильні збірки**, то розпакуй їх, коли вчитель дасть таку вказівку. Ознайомся з інструкцією на сторінці 2.

ЗАПОВНЮЄ ГРУПА СПОСТЕРІГАЧІВ

Uprawnienia zdającego do:

dostosowania zasad oceniania.

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy ten arkusz egzaminacyjny z częściami 1. i 2. (testami) zawiera 22 strony (zadania 1–16). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Na pierwszej stronie arkusza oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
3. Odpowiedzi zapisz w języku polskim w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie wpisuj żadnych znaków w miejscu przeznaczonym dla egzaminatora.
6. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
7. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.

Інструкція для екзаменованого

1. Перевір, чи ця збірка екзаменаційних завдань з частинами 1. і 2. (тестами) складається з 22 сторінок (завдання 1–16). Якщо сторінок не вистачає, повідом про це головному спостерігачеві.
2. На першій сторінці та на бланку відповідей напиши свій номер PESEL і приклей наліпку з кодом.
3. Запиши відповіді польською мовою у відведеному для цього місці біля кожного завдання.
4. Пиши розбірливо. Користуйся кульковою/чорнильною ручкою лише з чорним стрижнем/чорнилом.
5. Не пиши жодних символів у місці, відведеному для екзаменатора.
6. Не використовуй коректор, помилкові записи чітко закреслюй.
7. Пам'ятай, що записи в чернетці не будуть оцінюватися.

**Zadania egzaminacyjne są wydrukowane
na następnych stronach.**
**Екзаменаційні завдання надруковані
на наступних сторінках.**

Część 1. Test *Język polski w użyciu* / Частина 1. Тест «Польська мова в ужитку»

Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj **tylko na podstawie tekstów** i tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

Уважно прочитай тексти, а потім виконай завдання під ними. Відповідай **лише на основі текстів** і лише **своїми словами**, якщо у завданні не передбачено інше. Дай стільки відповідей, скільки тебе просять.

Tekst 1. / Текст 1.

Richard Luecke

Zarządzanie czasem

Czas to zdumiewająca i cenna rzecz, którą po równo obdzielono królewiczów i żebraków. Każdy dzień ma dwadzieścia cztery godziny – nie mniej, nie więcej. I niezależnie od tego, jak bardzo go cenimy, w żaden sposób nie możemy czasu zaoszczędzić, zwolnić lub przełączyć na jałowy bieg w trakcie przygotowań do jego wykorzystania. Mówi się, że czas nie czeka. Porównać go można także do środków zużywalnych. Nieustannie go ubywa i nie ma żadnej możliwości uzupełnienia zapasów. Jedyne, co można zrobić, to wykorzystać go jak najlepiej. Jak zauważył Benjamin Franklin¹: „Czy kochasz życie? Nie trwój więc czasu, jako że z niego właśnie życie się składa”.

Jesteśmy przewrażliwieni na punkcie czasu, otoczyliśmy się więc urządzeniami tenże czas oszczędzającymi. W rzeczywistości znaczna część ludzkich działań poświęcona jest znajdowaniu sposobów szybszego wykonania różnych czynności. I tak udało nam się skrócić czas podróży z Bostonu do Londynu z kilku tygodni, których wymagał rejs żaglowcem, do ośmiu godzin lotu odrzutowcem. Korzystamy w pracy z szybkich komputerów i oszałamiająco szybkich linii montażowych, staramy się skracać czas wykonywania prawie wszystkiego, czym się zajmujemy. W domu używamy kuchenek mikrofalowych i gotowych dań do podgrzania, korzystamy z poczty elektronicznej i z komunikatorów internetowych.

Ale pomimo wysiłków, aby wszystko przyśpieszyć, wielu z nas odkrywa, że stale działamy pod presją czasu. A na ironię zakrawa fakt, że poświęcamy znaczącą część naszego czasu, aby zarobić na liczne urządzenia tenże czas oszczędzające, chociażby na samochody zdolne rozwijać dużą prędkość, którymi jednak przeważnie wlecemy się w korkach.

Jeszcze do niedawna czas liczył się tylko w szerokiej perspektywie. Miarami czasu zwracającymi uwagę ludzi były pory roku oraz skrajne punkty cyklu słonecznego – przesilenia i równonoc. Pomiar czasu w ciągu jednego dnia był niedokładny i zbędny. W swej książce *The Discoverers*² historyk Daniel Boorstin opisuje, że to Rzymianie w IV wieku p.n.e. podzielili dzień na dwie części: przed południem i po południu. Ten prosty podział, który wykorzystujemy do dziś, najwyraźniej wystarczał przy ówczesnym tempie życia. Dopiero później zaczęto stosować zegary słoneczne i wodne do wyznaczania godzin.

Zegary mechaniczne wynalezione w Europie w średniowieczu nie były o wiele dokładniejsze. Aż do XV wieku wybijały jedynie godziny. Ta wiedza w zupełności wystarczała większości ludzi. Nikt nie mówił: „Muszę dostarczyć krupy do młyna jutro rano na 10:45”. Minuty i sekundy nie miały większego znaczenia, tempo życia nie wymagało tak skrupulatnego pomiaru.

Czasy się zmieniły. W dobie terminarzy i cyfrowych asystentów nasze życie zawodowe coraz bardziej przypomina zlepek 15-minutowych bloków czasowych. Mamy tylko tyle czasu na to, a tyle – na tamto, i niewiele więcej w zapasie.

Na podstawie: Richard Luecke, *Zarządzanie czasem. Zwiększ własną produktywność i efektywność*, tłum. Dorota Strumińska, Warszawa 2006.

¹ Benjamin Franklin (1706–1790) – amerykański polityk.

² *The Discoverers – Odkrywczy*.

Tekst 2. / Текст 2.

Hanna Gadomska

Masz wrażenie, że czas płynie za szybko?

Kto nie pamięta, jak w dzieciństwie podróż samochodem wydawała się niekończącą się historią, a lekcja matematyki trwała wieczność. Dziś babie lato jest jak zapowiedź nadchodzących mrozów, pytanie: „Kiedy to zleciało?”, brzmi jak mantra, a urodziny i święta przychodzą każdego roku o wiele za wcześnie. Brzmi znajomo?

– Wcale nie musi tak być. To, jak doświadczamy upływu czasu, różni się w różnych sytuacjach – mówi Steve Taylor, psycholog.

Badania Taylora zdają się potwierdzać istnienie dwóch podstawowych praw. Po pierwsze – czas zdaje się przyspieszać wraz z wiekiem, po drugie – czas wydaje się zwalniać, gdy jesteśmy wystawieni na nowe wrażenia, doświadczenia, trafiamy w nieznaną środowisko.

W obu przypadkach kluczowym czynnikiem jest związek między naszym postrzeganiem czasu a ilością informacji (bodźców, emocji, myśli), które przetwarzamy. Im więcej nowych informacji, tym czas wydaje się upływać wolniej (czy raczej: mamy wrażenie, że upłynęło go więcej, bo nasz umysł przetworzył więcej danych).

Wyjaśnia to, dlaczego w dzieciństwie czas tak się dłuży – świat jest dla dzieci fascynującym miejscem, pełnym nowych wrażeń i pierwszych doświadczeń. Wraz z wiekiem otoczenie staje się coraz bardziej znajome, a my – coraz mniej wrażliwi na codzienne doświadczenia (przetwarzamy mniej informacji, więcej przyjmujemy za pewnik).

Zdaniem Taylora, tę wiedzę możemy wykorzystać, by świadomie zmienić sposób postrzegania czasu. Po pierwsze – w spowolnieniu czasu pomoże wystawienie się na nowe doświadczenia, jak np. podróż w nieznaną, wyzwania zawodowe, kurs i zdobywanie nowych umiejętności wśród dopiero co poznanych ludzi. Gdy zwiedzasz nowe miejsce, z pewnością jesteś bardziej wrażliwy na otoczenie, wszystko okazuje się nieznaną i nową, poświęcasz więc sporo uwagi, by przetworzyć bodźce. Czas się nie dłuży, ale masz wrażenie, że upłynęło go więcej, niż gdybyś pozostał przy biurku i wykonywał rutynowe czynności.

Drugi sposób, i – jak się zdaje – bardziej skuteczny, to podejmowanie wysiłku, żeby być bardziej świadomym codziennych doświadczeń. To tak zwana uważność, która oznacza zwrócenie uwagi na to, co widzimy, słyszymy, poznajemy dotykiem, smakujemy lub wachamy – nie zaś na nasze myśli. Oznacza przeżywanie trwającej chwili wszystkimi

zmysłami, nie w sposób czysto intelektualny, ale poprzez skanowanie ciała, obserwowanie otaczających nas przedmiotów i zjawisk. Jest to więc nie tyle poszukiwanie nowych doświadczeń, ile zmiana podejścia do doświadczeń już znanych.

– Ten otwarty i uważny stosunek do swoich doświadczeń sprawia, że zwiększamy ilość przetwarzanych informacji i dzięki temu mamy większą kontrolę nad tym, jak postrzegamy czas – podsumowuje Taylor.

Nie musimy więc myśleć o czasie jako o wrogu – w pewnym stopniu mamy nad nim kontrolę. I chociaż nie mamy możliwości zatrzymywania chwil, możemy je po prostu uważniej przeżywać. A to chyba najlepsze, co możemy zrobić ze swoim czasem.

Na podstawie: Hanna Gadomska, *Masz wrażenie, że czas płynie za szybko?*, www.focusnauka.pl

Zadanie 1. (0–1) / Завдання 1. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do tekstu Richarda Lueckiego oraz do tekstu Hanny Gadomskiej. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Оціни правильність наведених тверджень, що стосуються тексту Річарда Люкка та тексту Ганни Ґадомської. Зазнач P, якщо твердження правильне, або F – якщо воно помилкове.

1.	W każdym z tekstów omówiono zagadnienie czasu zarówno z perspektywy dzieci, jak i z perspektywy dorosłych.	P	F
2.	Z każdego z tekstów wynika, że współcześnie ludzie stosują dokładniejsze miary czasu niż dawniej.	P	F

Zadanie 2. (0–1) / Завдання 2. (0–1)

Na podstawie tekstu Richarda Lueckiego wyjaśnij, na czym polega paradoks ludzkich starań o spowolnienie upływu czasu.

На основі тексту Річарда Люкка поясни, у чому полягає парадокс людських намагань сповільнити плин часу.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 3. (0–1) / Завдання 3. (0–1)

Podaj dwa uwarunkowania wpływające na sposób postrzegania czasu przez człowieka, o których mowa w tekście Hanny Gadomskiej.

Вкажи два фактори, що впливають на сприйняття людиною часу, про які йдеться у тексті Ганни Ґадомської.

.....

.....

Zadanie 4. (0–2) / Завдання 4. (0–2)

Na podstawie tekstu Hanny Gadomskiej wyjaśnij, na czym polega rola uważności w kontrolowaniu czasu. Czy o takim samym sposobie kontrolowania czasu jest mowa w tekście Richarda Lueckiego? Uzasadnij odpowiedź.

На основі тексту Ганни Ґадомської поясни, у чому полягає роль усвідомленості в контролюванні часу. Чи в тексті Річарда Люкка йдеться про такий самий спосіб контролювання часу? Обґрунтуй відповідь.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 5. (0–1) / Завдання 5. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do ostatniego akapitu tekstu Hanny Gadomskiej. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Оціни правильність наведених тверджень, що стосуються останнього абзацу тексту Ганни Ґадомської. Зазнач P, якщо твердження правильне, або F – якщо воно помилкове.

1.	Funkcję impresywną w ostatnim akapicie potwierdza obecność powtarzających się czasowników w pierwszej osobie liczby mnogiej.	P	F
2.	W ostatnim akapicie tekstu wykorzystano tylko wypowiedzenia złożone.	P	F

Zadanie 6. (0–4) / Завдання 6. (0–4)

Na podstawie obu tekstów napisz notatkę syntetyzującą na temat: człowiek wobec upływu czasu. Twoja wypowiedź powinna liczyć 60–90 wyrazów.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

На основі обох текстів напиши узагальнену замітку на тему: людина та плин часу. Твоя замітка повинна налічувати 60–90 слів.

Увага: при оцінюванні відповіді братиметься до уваги мовна, орфографічна і пунктуаційна грамотність.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Miejsce dla egzaminatora Місце для екзаменатора
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Część 2. Test historycznoliteracki / Частина 2. Історично-літературний тест

Wykonaj zadania. Odpowiadaj tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

Виконай завдання. Відповідай лише **своїми словами**, якщо у завданні не передбачено інше. Дай стільки відповідей, скільки тебе просять.

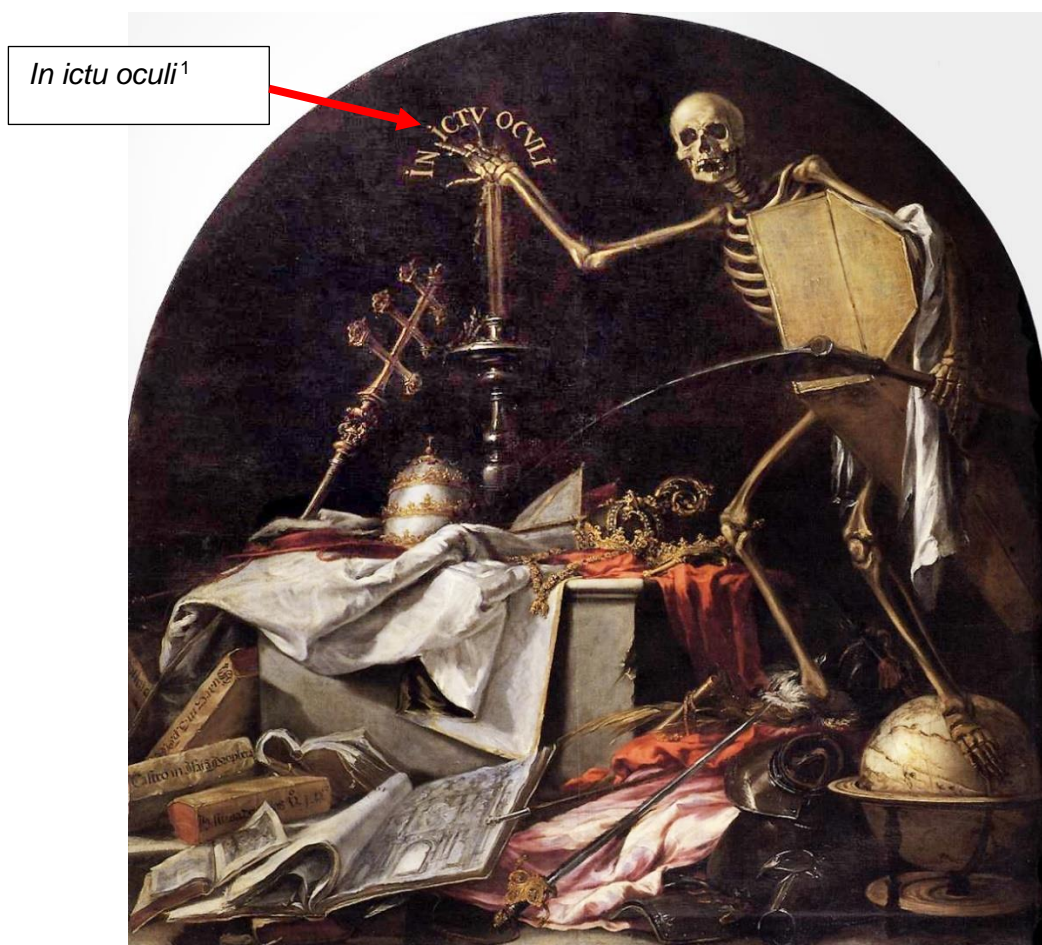
Zadanie 7. (0–1) / Завдання 7. (0–1)

Zapoznaj się z reprodukcją obrazu Juana de Valdésa Leala.

Ознайомся з репродукцією картини Хуана де Вальдеса Леаля.

Juan de Valdés Leal

*In ictu oculi*¹

www.wga.hu

¹ Napis nad świecą: *In ictu oculi* (łac.), oznacza *W mgnieniu oka*.

**Czy powyższy obraz jest zgodny z wymową *Księgi Koheleta*? Uzasadnij odpowiedź.
Чи вищенаведена картина відповідає сенсові Книги Проповідника? Обґрунтуй відповідь.**

.....

.....

.....
.....
.....

Zadanie 8. (0–2) / Завдання 8. (0–2)

Przeczytaj fragment *Mitologii* Jana Parandowskiego oraz *Tren X* Jana Kochanowskiego.
Прочитай уривок з «Міфології» Яна Парандовського та «Трен X» Яна Кохановського.

Tekst 1.

Jan Parandowski

Mitologia

W poszarpanej szacie, z rozwiązanymi włosami, pełnymi prochu i popiołu, idzie [...] Demeter. [...] Przymglone oczy, w których już łez nie ma, wloką się z przedmiotu na przedmiot, zawiedzione i bezradne. Matka szuka zaginionej córki.

Oto zostawiła ją na łące, nad brzegiem Oceanu, bawiącą się z nimfami. Odchodząc, zabroniła jej zbierać narcyzów, kwiatów zwodniczych, poświęconych bóstwom podziemnym. [...]

Persefona obejrzała się wokół, czy jej nikt nie widzi, i prędko zerwała kwiat. Upiła się jego zapachem, oczy jej zaszyły mgłą i ciemność ogarnęła duszę. Wtedy rozwarła się ziemia i Hades, bóg piekieł, porwał Persefonę na wozie zaprzężonym w czarne rumaki. Gdy się ocknęła, wołała, krzyczała. Żaden bóg nie słyszał jej głosu, żadna z nimf, z którymi bawiła się na łące, nie nadbiegła z pomocą. [...]

Na próżno matka pytała o nią każdego przechodnia. Ani bóg, ani człowiek, ani ptak żaden nie podał jej wieści o córce.

Jan Parandowski, *Mitologia*, Warszawa 1979.

Tekst 2.

Jan Kochanowski

Tren X

Orszulo moja wdzięczna, gdzieś mi się podziła?

W którą stronę, w którąś się krainę udała?

Czyś ty nad wszystkie nieba wysoko wzniesiona

I tam w liczbę aniołków małych policzona?

Czyliś do raju wzięta? Czyliś na szczęśliwe

Wyspy¹ zaprowadzona? Czy cię przez teskliwe

Charon jeziora² wiezie i napawa zdrojem

Niepomnym, że ty nie wiesz nic o płaczu mojem?

Czy, człowieka zrzuciwszy³ i myśli dziewicze,

Wzięłaś na się postawę⁴ i piórka słowicze?

Czyli sie w czyścju czyścisz, jesli z strony ciała

Jakakolwiek zmazeczka na tobie została?

¹ Na szczęśliwe wyspy – mityczne wyspy, na których panowała wieczna radość.

² Teskliwe [...] jeziora – smutne jeziora, właściwie wszelkie wody, bagna i rzeki podziemne.

³ Człowieka zrzuciwszy – pozbywszy się ludzkiej postaci.

⁴ Postawa – tu: postać.

⁵ W onej dawnej swej całości – z duszą i z ciałem.

⁶ Mara nikczemna – złudne widziadło, zjawia.

Czyś po śmierci tam poszła, kędyś pierwaj była,
Niżes sie na mą ciężką żałość urodziła?
Gdziekolwiek jest, jeśliś jest, lituj mej żałości.
A nie możesz li w onej dawnej swej całości⁵,
Pociesz mię, jako możesz, a staw sie przede mną
Lubo snem, lubo cieniem, lub marą nikczemną⁶.

Jan Kochanowski, *Tren X*, [w:] tegoż, *Treny*, Wrocław 2019.

Czy postawa podmiotu lirycznego w *Trenie X* Jana Kochanowskiego jest podobna do postawy Demeter? W uzasadnieniu odpowiedzi odwołaj się do *Trenu X* oraz do zacytowanego fragmentu *Mitologii* Jana Parandowskiego.

Чи позиція ліричного суб'єкта в творі «Трен Х» Яна Кохановського схожа на позицію Деметри? В обґрунтуванні відповіді зверніся до твору «Трен Х» та процитованого уривка з «Міфології» Яна Парандовського.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0–1) / Завдання 9. (0–1)

Przeczytaj fragment *Pieśni o Rolandzie*.

Прочитай уривок з «Пісні про Роланда».

Pieśń o Rolandzie

CLXXIV

Roland czuje, że śmierć go bierze całego; z głowy zstępuje do serca. Biegnie [...] pędem na szczyt góry, położył się na zielonej murawie, twarzą do ziemi. Pod siebie kładzie swój miecz i róg. Obrócił głowę ku zgrai pogan; tak czyni, chcąc, aby Karol powiedział i wszyscy jego ludzie, że umarł jako zwycięzca i jako zacy hrabia. Raz po raz słabnącą ręką uderza się w piersi. Za grzechy swoje wyciąga ku niebu swoją rękawicę.

CLXXV

Roland czuje, że dobiegł już kresu. Leży na stromym pagórku twarzą ku Hiszpanii. Jedną ręką bije się w pierś: „Boże, przez twoją łaskę, *mea culpa*¹; za moje grzechy, wielkie i małe, jakie popełniłem od godziny urodzenia aż do dnia, w którym oto poległem!”. Wyciągnął do Boga prawą rękawicę. Aniołowie z nieba zstępują ku niemu.

Pieśń o Rolandzie, [w:] *Arcydzieła francuskiego średniowiecza*, red. nauk. Zygmunt Czerny, tłum. Tadeusz Żeleński (Boy), Anna Tatarkiewicz, Warszawa 1968.

¹ *Mea culpa* (łac.) – moja wina.

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do fragmentu *Pieśni o Rolandzie*. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Оціни правильність наведених тверджень, що стосуються уривка з «Пісні про Роланда». Зазнач P, якщо твердження правильне, або F – якщо воно помилкове.

1.	W podanym fragmencie zachowanie Rolanda przedstawiono zgodnie ze średniowiecznym wzorcem ascety.	P	F
2.	W opisie śmierci Rolanda widoczne są elementy symboliki religijnej.	P	F

Zadanie 10. (0–1) / Завдання 10. (0–1)

Przeczytaj definicję pojęcia *koncept* oraz wiersz *Niestatek* Jana Andrzeja Morsztyna.

Прочитай визначення поняття «концепт» та вірш «Мінливість» Яна Анджея Морштина.

Koncept – wyszukany pomysł rządzący konstrukcją całości lub części utworu poetyckiego, zrealizowany w postaci zaskakujących i kunsztownych sposobów rozumowania, obrazowania i wysłowienia.

Na podstawie: *Podręczny słownik terminów literackich*, red. Janusz Sławiński, Warszawa 2001.

Jan Andrzej Morsztyn

Niestatek¹

Oczy są ogień, czoło jest zwierciadłem,
Włos złotem, perłą zęb, płeć mlekiem zsiadłem,
Usta koralem, purpurą jagody²,
Póki mi, panno, dotrzymujesz zgody.
Jak się zwadzimy³ – jagody są trądem,
Usta czeluścią, płeć blejwasem bladym⁴,
Ząb szkapią kością, włosy pajęczyną,
Czoło maglownią⁵, a oczy perzyną⁶.

¹ Niestatek – tu: niestałość, zmienność.

² Jagody – policzki.

³ Zwadzić się – pokłócić się.

⁴ Blejwas bladej – martwa biel ołowianej białej farby.

⁵ Czoło maglownią – pomarszczone jak pokryta rowkami deska do maglowania.

⁶ Perzyna – popiół.

Jan Andrzej Morsztyn, *Niestatek*, [w:] tegoż, *Wybór poezji*, Wrocław 1998.

Wyjaśnij, na czym polega koncept w wierszu *Niestatek* Jana Andrzeja Morsztyna.

Поясни, у чому полягає концепт вірша «Мінливість» Яна Анджея Морштина.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11.1. (0–1) / Завдання 11.1. (0–1)

Przeczytaj fragment tekstu Bogusława Doparta.

Прочитай уривок з тексту Богуслава Допарта.

Po klęsce powstania listopadowego, w zmienionej atmosferze duchowej, Mickiewicz zainicjował dwa nowe kierunki romantycznej poezji narodowej. Pierwszy – profetyczny¹ – wybiegał w przyszłość; drugi – neosarmacki² – sięgał w przeszłość.

Bogusław Doport, *Adam Mickiewicz – Dziady*, [w:] *Lektury polonistyczne. Oświecenie – romantyzm*, t. I, red. Andrzej Borowski, Janusz S. Gruchała, Kraków 1997.

¹ Profetyczny – proroczy.

² Neosarmacki – nawiązujący do sarmatyzmu.

Wykaż, że *Dziady* cz. III to utwór o charakterze profetycznym.

Доведи, що ч. III твору «Дзяди» – це твір профетичного характеру.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11.2. (0–1) / Завдання 11.2. (0–1)

Przeczytaj fragment *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza.

Adam Mickiewicz

Pan Tadeusz

Tam derkacz¹ wrzasnął z łąki, szukać go daremnie,
Bo on szybuje w trawie jako szczupak w Niemnie;
Tam ozwał się nad głową ranny wiosny dzwonek:
Również głęboko w niebie schowany skowronek;
Ówdzie orzeł szerokim skrzydłem przez obszary
Zaszumiął, strasząc wróble jak kometa cary²;
Zaś jastrząb, pod jasnemi wiszący błękitny,
Trzepie skrzydłem jak motyl na szpilce przybity.
Aż ujrawszy wśród łąki ptaka lub zająca,
Runie nań z góry jako gwiazda spadająca.

¹ Derkacz – ptak brodzący, szybki w biegu.

² Jak kometa cary – według przekonania ludu kometa zapowiada wojnę i przewroty, jest zatem złowroga dla panujących.

Adam Mickiewicz, *Pan Tadeusz*, Wrocław 2015.

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do fragmentu *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Оціни правильність наведених тверджень, що стосуються уривка з «Пана Тадеуша» Адама Міцкевича. Зазнач Р, якщо твердження правильне, або F – якщо воно помилкове.

1.	Porównania zastosowane w powyższym fragmencie wpływają na plastyczność opisu.	P	F
2.	Hiperbole użyte w powyższym fragmencie dynamizują tekst.	P	F

Zadanie 12. (0–2) / Завдання 12. (0–2)

Zapoznaj się z plakatem do przedstawienia *Kordian* według dramatu Juliusza Słowackiego.
Ознайомся з плакатом до вистави «Кордіан» за драмою Юліуша Словацького.

Plakat do przedstawienia *Kordian* – fot. Maciej Landsberg, projekt: Elipsy, Archiwum Artystyczne Teatru Narodowego, www.narodowy.pl

Na plakacie za pomocą różnych elementów graficznych przedstawiono interpretację utworu Juliusza Słowackiego. Wybierz dwa elementy graficzne i wyjaśnij ich sens w kontekście dramatu *Kordian*.

На плакаті за допомогою різних графічних елементів представлено інтерпретацію твору Юліуша Словацького. Вибери два графічні елементи й поясни їх значення у контексті драми «Кордіан».

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 13. (0–1) / Завдання 13. (0–1) Przeczytaj fragment *Potopu* Henryka Sienkiewicza.

Прочитай уривок з «Потопу» Генрика Сенкевича.

Henryk Sienkiewicz

Potop

Kmicic coraz był bledszy i resztkami sił trzymał na wodzy wybuch szaleństwa; ale książe [...], nie zważając na słuchacza, tak dalek mówił:

– Jest, panie kawalerze, zwyczaj w tym kraju, iż gdy kto kona, to mu krewni w ostatniej chwili poduszkę spod głowy wyszarpują, ażeby się zaś dłużej nie męczył. Ja i książe wojewoda wileński postanowiliśmy tę właśnie przysługę oddać Rzeczypospolitej. Ale że siła drapieżników czyha na spadek i wszystkiego zagarnąć nie zdołamy, przeto chcemy, aby choć część, i to nie lada jaka, dla nas przypadła. Jako krewni, mamy do tego prawo. Jeśli zaś nie przemówię ci tym porównaniem do głowy i nie zdołałem w sedno utrafić, tedy powiem inaczej. Rzeczpospolita to postaw czerwonego sukna¹, za które ciągną Szwedzi, Chmielnicki, Hiperborejczycowic, Tatarzy, elektor i kto żyw naokoło. A my z księciem wojewodą wileńskim powiedzieliśmy sobie, że z tego sukna musi się i nam tyle zostać w rękę, aby na płaszcz wystarczyło; dlatego nie tylko nie przeszkadzamy ciągnąć, ale i sami ciągniemy. Niechaj Chmielnicki przy Ukrainie się ostaje, niech Szwedzi z Brandenburczykiem o Prusy i wielkopolskie kraje się rozprawiają, niech Małopolskę bierze Rakoczy czy kto bliższy. Litwa musi być dla księcia Janusza, a z jego córką – dla mnie!

Henryk Sienkiewicz, *Potop*, t. I, Warszawa 1977.

¹ Postaw [...] sukna – tu: kawałek tkaniny.

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do fragmentu *Potopu* Henryka Sienkiewicza. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Оціни правильність наведених тверджень, що стосуються уривка з «Потопу» Генрика Сенкевича. Зазнач P, якщо твердження правильне, або F – якщо воно помилкове.

1.	Wyszarpnięcie poduszki spod głowy konającego jest metaforą patriotycznej postawy tych, którzy chcą sprzeciwić się szwedzkim najeźdźcom.	P	F
2.	Rozdzieranie czerwonego sukna to metafora dążeń magnatów oraz zewnętrznych wrogów, którzy chcą wykorzystać sytuację Rzeczypospolitej dla własnych korzyści.	P	F

Zadanie 14. (0–1) / Завдання 14. (0–1)

Przeczytaj fragment *Wesela* Stanisława Wyspiańskiego.

Прочитай уривок з «Весілля» Станіслава Виспянського.

Stanisław Wyspiański

Wesele

AKT II

SCENA 24

[...]

WERNYHORA

Wszystko święte, wszystko żywo;

z daleka, a miałem blisko;

wybrałem twój dom, zagrodę

i wybrałem Weselisko.

Waszmość rękę miej szczęśliwą:

Daję Waści złoty róg.

[...]

Na jego rycerny głos

spotężni się Duch,

podejmie Los.

Daję w twoje ręce róg.

Stanisław Wyspiański, *Wesele*, Wrocław 1977.

Wyjaśnij symbolikę złotego rogu w *Weselu* Stanisława Wyspiańskiego.

Поясни символіку золотого рогу в «Весіллі» Станіслава Виспянського.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 15. (0–2) / Завдання 15. (0–2)

Przeczytaj fragment utworu *Na probostwie w Wyszkanie* Stefana Żeromskiego.
Прочитай уривок з твору «У парафії в Вишкові» Стефана Жеромського.

Stefan Żeromski

Na probostwie w Wyszkanie

Wszystka wzniosłość poczęta w duchu za dni niewoli zamarła w tym pierwszym dniu wolności. Walka o władzę, istniejąca niewątpliwie wszędzie na świecie jako wyraz siły potęg społecznych, partii, obozów i stronnictw, w Polsce przybrała kształty monstrialne. [...]

Wewnątrz kraju, gdzie tylko spojrzeć, wszystko popsute, obniżone, znędzniałe.

[1920]

Stefan Żeromski, *Na probostwie w Wyszkanie*, [w:] Katarzyna Sobolewska (red.), *Stefan Żeromski wobec niepodległości*, „Zeszyty Stowarzyszenia im. Stefana Żeromskiego”, Warszawa 2010.

Czy ocena sytuacji Polski tuż po odzyskaniu niepodległości zawarta w podanym fragmencie utworu *Na probostwie w Wyszkanie* znajduje potwierdzenie w *Przedwiośniu* Stefana Żeromskiego? W uzasadnieniu odpowiedzi przywołaj sytuację z *Przedwiośnia*.

Чи підтверджується оцінка становища Польщі одразу після відновлення незалежності, описана в наведеному уривку з твору «У парафії в Вишкові», у «Провесні» Стефана Жеромського? В обґрунтуванні відповіді звернися до ситуації з «Провесни».

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0–2) / Завдання 16. (0–2)

Przeczytaj fragment reportażu *Zdążyć przed Panem Bogiem* Hanny Krall.
Прочитай уривок з репортажу «Раніше за Господа Бога» Ганни Краль.

Hanna Krall

Zdążyć przed Panem Bogiem

– W klinice, w której potem pracowałem, była wielka palma. Stawałem czasem pod nią – i widziałem sale, na których leżeli moi pacjenci. To były dawne czasy, kiedy nie mieliśmy dzisiejszych lekarstw ani zabiegów, ani aparatów, i większość ludzi w owych salach skazana była na śmierć. Moje zadanie polegało na tym, żeby możliwie najwięcej spośród nich ocalić – i uprzytomniłem sobie kiedyś pod palmą, że właściwie to jest to samo zadanie, co tam. Na Umschlagplatzu. Wtedy też stałem przy bramie i wyciągałem jednostki z tłumu skazanych.

– I tak stoisz przy tej bramie przez całe życie?

– Właściwie tak. A kiedy nic już nie mogę zrobić, pozostaje mi jedno: zapewnić im komfortową śmierć. Żeby nie wiedzieli, nie cierpieli, nie bali się. Żeby się nie poniżali.

Hanna Krall, *Zdążyć przed Panem Bogiem*, Kraków 2020.

Na podstawie podanego fragmentu *Zdążyć przed Panem Bogiem* oraz całego reportażu Hanny Krall wyjaśnij, jaką rolę w powojennym życiu Marka Edelmana odgrywała pamięć o wydarzeniach na Umschlagplatzu. W odpowiedzi uwzględnij sens tytułu reportażu.

На основі наведеного уривка та всього репортажу «Раніше за Господа Бога» Ганни Краль поясни, яку роль у післявоєнному житті Марка Едельмана відігравала пам'ять про події на площі Умшлагплац. У своїй відповіді візьми до уваги значення заголовка репортажу.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS (nie podlega ocenie) / ЧЕРНЕТКА (не підлягає оцінюванню)

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Części 1. i 2.

Formuła 2023

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Części 1. i 2.

Formuła 2023

JĘZYK POLSKI

Poziom podstawowy

Części 1. i 2.

Formuła 2023

ПОЛЬСЬКА МОВА

Базовий рівень

Частини 1. і 2.

Формула 2023

ПОЛЬСЬКА МОВА

Базовий рівень

Частини 1. і 2.

Формула 2023

ПОЛЬСЬКА МОВА

Базовий рівень

Частини 1. і 2.

Формула 2023

